

Výstava rekonstrukce staré radnice v Litoměřicích

Eliška Scheuflerová

Obr 1. Pohled na jižní průčelí se slunečními hodinami.
Foto: autorka, 2024

Budova staré radnice dominuje litoměřickému náměstí již od roku 1539 a rozhodně se dá říci, že se jedná o jednu z nejkrásnějších staveb Litoměřic. Má za sebou dlouhou a pestrou historii a dnes v ní sídlí oblastní muzeum. V minulých stoletích radnice prošla mnoha opravami, rekonstrukcemi i dílčími zásahy. Ovšem prvních dvacet let 21. století pro ni bylo obdobím stagnace, kdy nebyly realizovány žádné zásadní stavební nebo rekonstrukční práce. Teprve červen roku 2021 přinesl komplexní, dlouhodobý projekt „Revitalizace objektu staré radnice, č. p. 171“. Projekt obnovy vytvořil Ing. David Vytvar a IQ Stavby a projekty s. r. o. Celkové práce byly dokončeny v květnu roku 2023. V návaznosti na tuto akci stavební obnovy vznikla i souhrnná výstava o stavební historii staré radnice určená pro veřejnost.

Na jednom z bannerů je souhrnně sepsán seznam všech institucí, firem a odborníků, kteří se na projektu podíleli. Kurátorem výstavy, která vznikla ve spolupráci s městem Litoměřice, Státním okresním archivem v Litoměřicích a Filozofickou fakultou Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, je Mgr. Jan Peer. Ten pro muzeum vytvořil přehledné bannery obohacené o dobové fotografie s texty, které jsou výstižné a čtivé. Celá expozice je zaměře-

Obr 2. Zasedací sál městské rady.
Foto: autorka, 2024

na na rekonstrukci staré radnice, nejsou zde ale opomenuty ani projekty a údržba vykonaná po celou dobu její existence. Výrazným prvkem výstavy jsou chronologicky seřazené vzorky dlažby, která byla v radnici používána. Tento exponát není uzavřen do skleněné vitríny, a tak návštěvníci jistě ocení možnost porovnávat struktury jednotlivých dlažeb i dotykem. Dalšími prvky jsou vývojový model radnice, střešní tašky nebo nalezené listiny při rekonstrukci. Ve druhém patře jsou pak informace a fotografie přímo o nejnovější rekonstrukci. Takto by se mohlo návštěvníkovi zdát, že všechny exponáty by se s naprostým přehledem vešly do jedné místnosti, ale je nutné si uvědomit, že hlavním exponátem je budova samotná. Návštěvník by si měl zobrazované fotografie z historie spojit s prostory nynějšími a představit si hodnotnou práci restaurování za tím.

Například zasedací síň v prvním patře je exponátem, na kterém lze najít mnoho detailů a nádherných prvků. Tato místnost původně sloužila jako zasedací sál pro městskou radu a představuje nejrepresentativnější prostor v celé budově. Sál vznikl při renesanční přestavbě radnice a je udržován v této podobě dodnes. Celý pokoj je bohatý na dřevěnou výzdobu v podobě obložení tří stěn místnosti, kazetového

Obr 3. Portál vstupu do zasedacího sálu městské rady.
Foto: autorka, 2024

Obr 4. Hmotový model Staré radnice.
Foto: autorka, 2024

Obr 5. Chronologicky seřazené prvky dlažeb.
Foto: autorka, 2024

Obr 6. Informační tabule muzea.
Foto: autorka, 2024

stropu a vchodových dveří s portálem. Dřevěné prvky byly časem poškozené a bylo nutné je restaurovat. Restaurátorské práce obstarala firma TerrigenaArt. Spousta prvků byla polámaná a zašlá od starého ztmavlého vosku, mnohé kazety byly zkrivené od vlhkosti. Dveře, táflování a kazety byly doplněny, očištěny, spoje se sklízily a ostatní spoje byly vyšpánkovány příslušným druhem dřeva. Na stropních kazetách bylo ještě zapotřebí doplnit poškozené zlacení a nakonec celý povrch oživit renovátorem laku. Při renovaci této místnosti se podařilo nalézt několik vrstev historické výmalby. Nalezená výmalba byla sejmuta a ponechané vrstvy byly zafixovány, aby nálezy nebyly poničeny. Po dohodě s investory projektu a zástupci orgánů památkové péče byla v sále ponechána mladší monochromní vrstva v šedozelené barvě. Práce na této místnosti byly náročné, ale výsledný efekt působí na návštěvníka bohatým dojmem. V projektu rekonstrukce byla začleněna i oprava krovu radnice. Začátkem roku 2021 se pokácely smrky, následně byly přírodní sušeny. Ruční tesařské práce na nich započaly v březnu 2022 a trvaly pět měsíců. Krov byl s pomocí heverové konstrukce přizvednut o 40 cm a celková výměra obnovených prvků krovu činila 14 m³. Tesařské práce provedli mistři cechu tesařského Tesařství Oravec z Pokratic, které se specializuje na opravu dřevěných konstrukcí historických domů.

Dalším náročným prvkem rekonstrukce bylo obnovení původních slunečních hodin na fasádě jižního průčelí budovy. Ve dvacátém století byly hodiny restaurovány, ale při přemalbě byl bohužel ciferník posunut, a tím ztratily svou funkčnost. Nynější projekt si kladl za cíl původní hodiny od Johanna Engelbrechta obnovit. Hodiny byly zhotoveny znovu na původním místě v původní podobě, a to díky dochovaným fotografiím staršího stavu. Rekonstrukce hodin se opřela také o analýzy ostatních známých děl autora. Tento citlivý zásah byl konzultován s odborníky v oboru Ing. Jindřichem Traugottem a Ing. Ivanem Noskem. Díky pečlivé práci restaurátorů si tak mohou návštěvníci Litoměřic znovu měřit čas na funkčních slunečních hodinách městské radnice.

Rozsáhlé stavební práce na exteriéru i interiéru radnice provedly společnosti Hartex CZ s. r. o. a Gardenline s. r. o., postup prací řídil a koordinoval polír Petr Marek. Byly renovovány všechny umělecké a uměleckořemeslné prvky v interiéru i na fasádě budovy. Nejčastěji se jednalo o kamenické články, jako jsou okenní ostění a římsy, portály, armatury pilířů, náhrobní desky, reliéfní výzdoba vsazená do stěn, či kopie sochy Ronalda na nárožním pilíři. Renovovány byly také plátované dveře hlavního vstupu a přístupové schodiště. Takových oprav a rekonstrukcí se v budově provedlo během realizace projektu obnovy opravdu mnoho. Všechny opravované prvky jsou uvedeny výčtem na jednom z bannerů. I to může návštěvníkovi přiblížit detailnost a rozsah provedené práce, kterou z pozic státní památkové péče dozorovaly Mgr. Lucie Radová z NPÚ ÚOP v Ústí n. L. a Ivona Hohenbergerová z MěÚ Litoměřice.

Nedílnou a nutnou součástí předprojektové přípravy stavební obnovy památkově chráněné historické budovy je stavebněhistorický průzkum. Ten vymezuje i základní kritéria projektu renovace. V případě staré radnice v Litoměřicích tomu nebylo jinak a standardní stavebněhistorický průzkum provedli Mgr. Eliška Nová Ph.D. a Mgr. Miroslav Nový již při přípravě záměru opravy budovy. Během stavebních prací realizoval hloubkový stavebněhistorický průzkum, který je založen především na podrobné dokumentaci a vyhodnocování nalezených situací během stavebních prací, PhDr. Kamil Podroužek Ph.D. S výsledky těchto průzkumů a také s některými zajímavými nalezovými situacemi se lze opět seznámit na výstavních bannerech.

Za přívětivé řešení považují také umístění venkovní galerie s historií radnice a historickými fotografiemi budovy. Náhodní kolemjdoucí, které zaujme nově opravená budova, se tak mohou přímo na ulici dozvědět základní informace o staré radnici i proměně místa, to je může přimět i k návštěvě vnitřní výstavy. Tu všem vřele doporučuji. Zejména studentům, kteří se zabývají historickou architekturou, dějinami umění, stavební historií nebo dokumentací památek, přináší výstava o stavební historii a nové stavební obnově staré radnice v Litoměřicích reprezentativní praktický příklad procesu památkové obnovy významné renesanční historické stavby.